A médiatörvény és a gyerekek

A médiatörvény vitájában két képviselő is szót emelt a gyermekműsorok érdekében, illetve a gyermekek által frekventált műsoridő értékkímélő funkciója megőrzéséért. *Sasvári Szilárd* (FIDESZ) a gyerekek által előnyben részesített műsoridők idejére a nem-értékközvetítő műsorok teljes tilalmáért lépett fel.

Lendvai Ildikó szocialista képviselő pedig arról szólt e vitanapon, hogy a közszolgálati médiumokban biztosítani kell a gyermek- és ifjúsági műsorok arányát. A 10%-os arány nem is jelent túlzott megerőltetést a média számára, hiszen ez az arány ma is realitás. De a javaslat fontos eleme az, hogy törvény írja elő: e műsorok 50%-a hazai készítésű legyen, hiszen a nemzeti kultúra értékeinek közvetítése – mely a felnövekvő korosztály szocializációja szempontjából alapvető – csak így biztosítható.

HKT

A *Benda József* vezette Humanisztikus Alapítványi Iskola évzáró „cikluszáró" programjában „színházat játszott az egész iskola". A három és fél éve Újpesten működő iskola az ország legnagyobb alapítványi iskolái közé tartozik (140 gyerekkel). A HKT program szerint dolgozó pedagógusok komolyan veszik a gyerekeket, bevonják a döntésekbe. Megtanítják együttműködni, célokat kitűzni, szervezni, önmagukat kifejezni és teljesítményt felmutatni. Fejlesztik akaratukat, és számítanak rájuk a munka tervezésében is. Az alsó osztályokban sajátfejlesztésű integrált projektekben tanulnak gyermekeik önállóságot, kreativitást, komplex látásmódot, problémamegoldó gondolkodást.

A cikluszáró nyilvános ünnepi esemény. Ez alkalommal betlehemes játékokat, Petőfi- és Jókai-átiratokat, mesedarabokat mutattak be a tanulók. A szülők, vendégek részvételével lezajlott állófogadás zárta a rendezvényt.

Tehetséggondozás a Buratino Iskolában

Csepelen működik az az alapítványi iskola, mely a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyerekek rehabilitáló prevenciós iskolázását tekinti céljának. A személyközpontú közösségi nevelőiskolában nagyon fontos a tehetségmentés is. Jellemző az iskola pedagógiai attitűdjére, hogy az éves ösztöndíjat azok a tanulók kapják, akik önmagukhoz mérten a legtöbbet fejlődtek. Az 1995. év sikeres növendékei a hétgyermekes *Algács-család* tagjai (közülük négyen járnak a Buratinóba). Egy országos ifjúsági birkózóbajonokot és egy artistaiskolai növendéket sikerült fellelniük, s az iskola gondoskodásával „pályára állítaniuk".

Gyermekirodalom

Az Országos Bábjátékos Egyesület ünnepi találkozót szervezett abból az alkalomból, hogy *Petrolay Margit* első mesekönyve 60 évvel ezelőtt jelent meg. A köszöntő pályatársak, kollégák, óvónők, pedagógusok közül kiemeljük Vitéz Lászlót, aki személyesen (*Kemény Henrik* kezében) köszöntötte az idős írónőt, mesekutatót.

Az ARTISJUS hagyományos év végi könyvdíjai közül a gyermekkönyv-kategóriában *Lakatos Menyhért* nyert díjat. Gratulálunk.

Bábvilág

A pécsi Bóbita Bábszinház új bemutatóra készül. *Tömöry Márta* alkalmazta bábszínpadra (izgalmas „bábszínház a bábszínházban"-megoldással) *Alfred de Musset* művét. A Szelek ura és az Esők úrnője

című breton-norman legendát a rendező 5–10 éves korúakmak ajánlja.

Hagyományos sikerek után ez idén is megrendezik Nyirbátorban a Nemzetközi Utcaszínházi fesztivált. Készül a nyárra a nyírségi városka.

A fővárosi főpolgármestehelyettes sajtótájékoztatón számolt be a nagyszabású nyári bábjátékos világtalálkozó előkészületeiről.

Kórusok és garabonciások

Jubileumi koncertjét rendezte a KÓTA, a kórusok országos tanácsa. A díszhangversenyen több iskolai kórus is fellépett.

A Garabonciás Együttes, a történelmi játékok együttese a IX. kerületi zeneiskola régizenei együttesével karöltve rendezett művelődéstörténeti előadássorozatot a Ferencvárosi Művelődési Házban. Táncok, dalok és zeneművek hangzottak el ihletett előadásban.

Megtalált tehetségek keresése

Az 50. születésnapjára készülő Magyar Úttörők Szövetsége keresi azokat a művészeket és sprotolókat, akik egykor, gyerekkorukban az úttörőmozgalom tehetségkutató szemléin, az Úttörő Kulturális Szemlén vagy az Úttörő Olimpián tűntek fel. Szeretné, ha e sikeres emberek találkoznának a szövetség jubileumi rendezvényein mai tehetségígéretekkel. (Postacím: 1535 Bp., XII. Konkoly Thege u. 21.)

Konferencia a gyermek- és ifjúsági szervezetekről

„Gyermek- és ifjúsági szervezetek az ezredfordulón" címmel a Magyar Pedagógiai Társaság támogatásával rendez országos szakmai konferenciát a zánkai Gyermeküdülő-centrum 1996. június 7–9. között.

Az „1000 éves a magyarországi iskola" országos millenneumi rendezvénysorozatba illeszkedő konferencia célkitűzése, hogy feltárja és összegezze a különböző tudományterületek (pedagógia, szociológia, pszcihológia, történelem...) gyermek- és ifjúsági szervezetekre, mozgalmakra vonatkozó sajátos ismereteit, s további hiányt pótló kutatásokra ösztönözzön.

Bővebb információ kérhető: Miklós Tamás (Tel.: 87/468-440)

Postacím: Gyermeküdülő-centrum, 8250 Zánka

Új könyvek, kiadványok

A Magyar Szabadidő Társaság (egy megújuló szakmai szervezet) kiadásában jelent meg a „Társadalmi idő – szabadidő" című kötet. Alcíme: A szabadidő új problémái a mai társadalmakban. A kötet megannyi új, köztük az átalakulás utáni kelet-európai helyzetet elemző tanulmányait *Tibori Tímea* szerkesztette egybe. (A Társaság címe: 1091 Budapest, Haller u. 88.)

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Közleményeinek 50. száma tartalmazza a „Gyermekvilág a régi magyar falun" című konferencia dokumentumait. A kötet megrendelhető a kiadónál.

Gáspár László új könyvének címe: Címszavak egy még el nem készült pedagógiai szótárból. Kiadó a Kemény Gábor Iskolaszövetség.

A Hajdú-Bihar megyei és Debreceni Közlekedéspedagógiai Egyesület elmúlt évi konferenciájának címét viseli A gyermekek életéért címmel megjelent kiadvány. A konferencián a nagyvárosi élet veszélyeire figyelmeztette a gyerekeket és nevelőiket megannyi szakember. Előadásaik, intelmeik immár olvashatóak.

A folklór barátainak

A vésztői nagyközségi önkormányzat Sámándobok, szóljatok elnevezéssel hirdette meg 10-14 évesek csoportjainak (színjátszóknak, múzeumbarátoknak, hagyományőrzőknek) 1996. augusztusra nagyszabású történelmi játszóházát, melyet a honfoglalási millecentenárium tiszteletére rendeznek meg. Jelentkezőket várnak.

A Vass Lajos Népzenei Egyesület 1996 júniusában Szigligeten rendezi meg a „Népdalkörvezetők országos továbbképző tanfolyamát". A táborvezető: *Kóka Rozália.*

Töröksíp elnevezéssel 1996 júliusában a kunszentmiklósi ÁMK szervezésében kerül sor hagyományos népművészeti táborozásra.

A Tavaszköszöntő elnevezésű fővárosi rendezvény (rendezte a Kreatív Média Műhely) sikeres Aprók bálja után az Örökség Gyermek Népművészeti Egyesület rendezésében sor került a hagyományos Gyermektáncantológiára is.

Hermann Bausinger új könyvét az Osiris Könyvtár sorozatban az Osiris-századvég adta ki. Címe: Népi kultúra a technika korszakában.

Szvorák Kati új magnetofonkazettán adta ki „Énekeit". Ez is a szépen szóló anyag címe.

Az Ezredforduló Alapítvány is új folklór-kazettát segített életre. *Kiss Ferenc* és barátai, fiatal anyák és gyermekeik a magyar népdalkincs legszebb bölcsődalait énekelte szalagra.

Videofelvétel

Napvilágot látott a középiskolák magyar irodalom tananyagából összeállított *Nem mind Arany ... /de mind fénylik!/* és *Születésnapomra* (*József Attila happening*) című zenés színházi produkciók videováltozata. A Merlin Színházban játszott nagy sikerű összeállításokat Jordán Tamás rendezte. A közreműködők (Galkó Balázs, Jordán Tamás, Márta István, Sebő Ferenc, Selmeczi György, Hobo és a Kaláka együttes) célja olyan előadások létrehozása volt, melyek segíthetik jobban megszerettetni a verseket a diákközönséggel. A videokazetta megjelenését a Merlin Színház és a Postabank támogatta.

Szakmunkástanulók adományozta díjak

A szakképzés tankönyvügyének időszerű kérdéseiről rendezett ülést a Tankönyvesek Országos Szövetsége. *Benedek András* helyettes államtitkár, aki egyben a Magyar Szakképzési Társaság elnöke is, adta át a szakmunkástanulók és tanáraik által megszavazott tankönyvi tetszésdíjat.

Gyermekszínjátszó Találkozó

A Magyar Drámapedagógiai Társaság ötödször szervezi a Weöres Sándor Országos Gyermekszínjátszó találkozót. Március-áprilisi megyei (regionális) selejtezők után 1996. május 31-től június másodikáig Ajka látja vendégül e legjobbakat. A Társaság felhívása fontosnak tartja kiemelni, hogy az elmúlt évben 511 gyerekcsoport vett részt a vetélkedésen, bemutatókon. Ez 10 120 gyermeket jelent. Jelentkezni, érdeklődni Budapesten, a Marczibányi téri Művelődési Központban lehet.

Málna-tanterv

A Nógrád megyei Agrárkamara és a Bogyósgyümölcstermelők Országos Egyesülete felhívással fordult a régió iskoláihoz, hogy olyan helyi tantervet készítsenek, melyben a hely meghatározó gazdasági kultúrája, a málna hangsúlyosan megjelenik, átszőve valamennyi műveltségi terü-

letet. A helyi gazdaság kész arra is, hogy részt vegyen a programfejlesztés finanszírozásában.

Ember – technika – környezet

Ez a címe annak a konferenciának, melyet az Erdészeti és Faipari Egyetem Tanárképző Intézete rendez 1996 júniusában. Nemzetközi részvételre számítanak a környezetpedagógiai és környezetszociológiai szempontokat előtérbe helyező rendezvényen.

Az iskolások egészségéért

A Fodor József Iskolaegészségügyi Társaság szervezésében megrendezésre került az „Iskolások egészségéért" II. Országos Konferencia. A konferencia célja, hogy a gyerekek egészségéért felelős szakemberek, pedagógusok, orvosok, védőnők, közegészségügyi szakemberek, gyógypedagógusok, pszichológusok közösen tárgyaljanak olyan kérdésekről, amelyek aktuálisan segítik vagy gátolják a gyermekek és ifjak testi-lelki-szociális fejlődését. Az idei konferenciának külön jelentőséget adott, hogy az „Ezeréves a magyar iskola" nyitórendezvényeként a hallgatóság megismerkedett a hazai iskolaegészségügy és az egészségnevelés történetével is. Kiemelt témaként szerepelt a konferencián: az iskolaegészségügyi munka minőségi javítása; az iskolai mentálhigiéné; a NAT és az egészség; az iskolai környezet hatása; az iskolai testnevelés és testedzés; az iskolás korúak táplálkozása.

Az ország minden tájáról érkező, közel 400 szakember a kétnapos együttlét során számos kérdésben igen élénk szakmai vitát folytatott, bizonyos kérdésekben azonban konszenzus alakult ki, amelyeket az érdekelt szaktárcák, tudományos műhelyek, népegészségügyért felelős állami és civil szervezetek figyelmébe szeretnénk ajánlani.

Az „Iskolások egészségéért"
II. Országos Konferencia ajánlása

1. Változatlanul az a véleményünk, hogy a Művelődési és Közoktatási-, valamint a Népjóléti Minisztériumnak közös munkával kell kialakítani a gyermekek és ifjak egészségvédelmi stratégiáját.

2. Az iskolaegészségügyi munka minőségi javulásának alapfeltétele az iskolaegészségügyről szóló jogszabály kiadása. A jelenlegi bizonytalanság és az évről-évre változó megoldások felmorzsolják a még működő hálózatot.

3. Meggyőződésünk, hogy a rendszeres preventív jellegű iskolaegészségügyi munkának fontos szerepe van a felnövekvő nemzedékek egészségvédelmében, egészségkultúrájának fejlesztésében.

4. Véleményünk szerint igen jelentős eredmény, hogy az elkészült NAT jelenlegi formájában is biztosít lehetőséget az egészségkultúra fejlesztésére. Az oktatás és az egészségügy képviselőinek a számos kínálkozó lehetőség közül kölcsönösen kell megtalálniuk és kiválasztaniuk a legjobb módszereket, amelyekkel a gyermekek és ifjak számára vonzóvá tehetik az ismeretek elsajátítását és mindennapi gyakorlását.

5. A konferencia résztvevői aggodalommal állapították meg, hogy az iskolai egészségnevelés területén kiadott szabad piaci tananyagok és ismeretterjesztő munkák nem minden esetben felelnek meg a szakmai és pedagógiai követelményeknek.

6. A konferencia résztvevői statisztikai adatokból, felmérésekből és a napi iskolai munkájuk során egyaránt érzékelik azt, hogy a társadalmi gondokból adódó hátrányok halmozottan érintik a több gyermeket nevelő családokat. Véleményünk szerint a

kötelező és anyagilag támogatott iskolai étkeztetés biztosítása és minőségének garanciái a gyermekek fejlődésének egyik alapja lehetne az átmeneti korszak éveiben.

A konferencia résztvevői bizalommal fordulnak mindazokhoz, akik a gyermekek és ifjak egészségvédelméért velünk együtt tenni akarnak. Kérjük, segítsék munkánkat, támogassanak bennünket a jogi rendezés kialakításában, megfelelő módszerek keresésében, és a jelenlegi rendezetlen állapotok megszüntetésében.

Jövőnk érdekében ezen a területen létrejövő összefogás és közös cselekedet a legjobb és legfontosabb befektetés a humán erőforrás prevenciója és támogatása területén.

Budapest, 1996. január 6.

Hírek a civilszervezetek házatájáról

Megjelent Kontra György szerzői munkásságának teljes bibiográfiája.

*

A Karácsony Sándor Művelődési Társaság (Földes) tagjai ezidén is tisztelegtek falujuk szülötte, névadójuk budapesti sírjánál. A Karácsony-kultusznak új lendületet ad, hogy a péceli Csökmei kör, a Karácsony-tanítványok egyesülete 9 tanulmányt adott közre egy kötetben „Karácsony Sándor pedagógiai írásaiból" címmel, s közreadta *Gellért Sándor*nak „Karácsony Sándor szekerében" című visszaemlékezését. A kötet érdekessége, hogy még *Jánosi Sándor* rendezte sajtó alá.

*

A debreceni MÉCSES Keresztyén Ifjúsági Egyesület egy, a Karácsony-i forrásvidékhez közeli pedagógusoknak *Pataki Gyulá*nak emlékiratait adta ki. Ő volt az egyik vezetője a legendás Fiúkfalvának, mely a háború végén s befejezése után adott otthont és az otthonteremtés felelősségét. A kötet címe: „Nem erővel, sem hatalommal..., Nevelés a Fiúkfalván."

*

A Magyar Rajztanárok Országos Egyesülete jogelődjére emlékező, a jövőbe tekintő közgyűlést tart. Ünnepi kiadvánnyal emlékeznek egy évszázad munkásságára.

*

A Magyarországi Makarenko Bizottság volgográdi nemzetközi konferenciára készül.

*

A Fényes Szellők Baráti Kör sikereket könyvelt el a kollégiumok megújításáért pedagógiai mozgalom fejlesztésében. Folyamatban van a Kardos László Kollégiumi Alapítvány bejegyzése. A tavaszi programok közt *Sípos Gyulá*ra a NÉKOSZ lapjának egykori főszerkesztőjére, József Attila-díjas költőre emlékeznek, az 1946-47-es évek brigádmozgalmára, *Tatay Sándor*ra, *Simándy Pál*ra. A NÉKOSZ megalakulásának 50. évfordulójára a Néprajzi Múzeumban nyílik fotókiállítás, a megnyitóra a szervezők *Göncz Árpád*ot kérték fel.

*

Zánkán tavasszal a nevelőotthonok kérdéséről, júniusban az ezredforduló gyermek- és ifjúsági szervezeteiről rendeznek konferenciát.

*

A Magyar Úttörők Szövetsége a gyermeknaphoz időzíti jubileumi rendezvényeit. Gyermektalálkozó, Ki-Mit-Tud?, kiállítás, tanácskozás szerepelt a programban.

*

Az Academia Ludi et Artis a Soros Alapítvány támogatásával kötetben adta ki nagykőrösi táborának anyagát. Művészeti tantervek szerkesztésére vállalkozik, folytatja alapító tagjainak bemutatkozó programjait. Így kerül sor *Falvay Károly* új könyvének ismertetésére is, melyet a Junior kiadó adott ki „27 magyar népi játék" címmel.

Az Iskolai esélyegyenlőség Egyesület konferenciasorozaton tanácskozik a komrehenzivitás, az együttnevelés irányában tájékozódó „szerkezetváltó", többcélú iskolák kérdéseiről. A tanácskozást interjús kutatás előzi meg.

*

Debrecen és Miskolc is iskolaszékekről szóló konzultációkat készít elő. A Soros Alapítvány azon iskolaszékeknek ígért támogatást, ahol a diákoldal „emancipációjára" sor kerül.

*

Módosították, pontosították a Diákjogi Chartát.

*

A Jannus Korczak Munkabizottság májusban a Nyitott Pedagógiai Műhelyben mutatja be névadóját, s új könyvét, melyet „A gyermek joga a tiszteletre" címmel adott ki az ÁTK és az Iskolapolgár Alapítvány.

*

A Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma Hírlevelében közread közérdekű gyermek- és ifjúsági érdekű információkat.

Az Etnofon kiadásában, az Ezredforduló Alapítvány támogatásával *Kiss Ferenc* szerkesztésében látott napvilágot a „Népi bölcsődalok" magnetofonkazettája. A „minimal art", a fülünk hallatára születő ősi műfajt feleleventő zeneműben érdekesség, hogy a csaknem civil hangú énekesek hangja mögé a szerkesztő-zeneszerző finom hátteret komponált. Csörgők, csengettyűk, furulyahangok díszítik, „öltöztetik fel" az egyszerű dalokat.

A kicsinyek dalairól szólva említjük meg, hogy *Törzsök Béla* dalait a Szolnok megyei Pedagógiai Intézet adta ki *Nagy Jenőné* szerkesztésében.

*

Az Általános Művelődési Központok Egyesületének új választmánya dinamizálja tevékenységét. Képzések tervei, kiadványok szerepelnek a programban.

*

A Magyar Pedagógiai Társaság kifejezendő azt az elvet, hogy tevékenységének bázisát helyi ill. szakmai szervezete jelenti – évnyitó tanácsozást szervezett e szervezeti egységek vezetőinek részvételével.